

**REAL
FILHARMÓNIA
DE GALICIA**

TEMPORADA
2024 - 2025
AUDITORIO DE GALICIA

ESTRELAS FANTÁSTICAS

XOVES 3 OUTUBRO 2024

Auditorio de Galicia, 20:30 h

REAL FILHARMÓNIA DE GALICIA

Baldur Brönnimann, director

Alena Baeva, violín

CONVERSANDO CON... Baldur Brönnimann & Raquel García-Tomás

Sala Mozart, 19.45 h

PROGRAMA

I

RAQUEL GARCÍA-TOMÁS (1984)

Las constelaciones que más brillan

KAROL SZYMANOVSKI (1882-1937)

Concerto para violín e orquestra
núm. 2, op. 61

I. Moderato—Molto tranquillo

II. Andantino sostenuto

III. Allegramente—Molto energico

IV. Andantino—Molto tranquillo

II

HECTOR BERLIOZ (1803-1869)

Sinfonía Fantástica, op. 14

I. Rêveries, Passions

II. Un bal

III. Scène aux champs

IV. Marche au supplice

V. Songe d'une nuit du sabbat

Ao final do concerto servirase un viño de cortesía

Duración aproximada do concerto: 120 minutos (con pausa)

Pregámoslle ao público que non faga fotografías e que desconecte os teléfonos móbiles, reloxos, etc.

REAL FILHARMÓNIA DE GALICIA

TEMPORADA 2024 - 2025

A Real Filharmonía de Galicia créase no ano 1996 en Santiago de Compostela, e ten a súa sede permanente no Auditorio de Galicia, na cidade de Santiago de Compostela. Está formada por cincuenta músicos de 17 nacionalidades diferentes. Baldur Brönnimann é, desde 2023, o seu director titular e artístico; Sebastian Zinca o seu director asistente e Joana Carneiro a principal directora convidada. Coa orquestra colaboran os máis destacados directores, cantantes e instrumentistas de todo o mundo.

A RFG está comprometida en achegar a música clásica a todo o territorio galego, aos públicos máis novos e destaca, ademais, o seu compromiso co patrimonio musical galego. Xestionada polo Consorcio de Santiago, a RFG está financiada pola Administración Xeral do Estado, a Xunta de Galicia e o Concello de Santiago.

DIRECTOR

Baldur Brönnimann

VIOLÍN

Alena Baeva

VIOLÍNS I

James Dahlgren, concertino
Adriana Winkler, axuda de concertino
Anca Smeu **
Yulia Petrushevskaya
Ilya Fisher
Anna Alexandrova
Daniel Kordubaylo
Ildiko Oltai
Victoria Jurrov
Michal Ryczel
Pedro Budiño ***

VIOLÍNS II

Grigori Nedobora *
Nikolay Velikov **
Samira Ajkic
Elina Viksne
Gyula Vadaszi

Enrique Roca
Kiyoko Ohashi
Helena Sengelow
Irina Gruia
Yiran Niu ***

VIOLAS

Natalia Madison *
Ionela Ciobotaru **
Iriana Fernández
Oxana Bakulina
Timur Sadykov
Anne Schlossmacher
Xiana Balañas ***
Inês Fernando ***

VIOLONCELLOS

Plamen Velev *
Barbara Switalska
Millán Abeledo
Manuel Lorenzo
Carlos García
Esther Fernández ***
Alexander Alexandrov ***
CONTRABAIXOS
Carlos Méndez *
Alfonso Morán **

Amador Del Pozo
Irene Sancho ***

FRAUTAS

Laurent Blaiteau *
Luis Soto
Belén Aragunde ***

ÓBOES

Christina Dominik *
Esther Viúdez **
Fco. Javier Ruiz ***

CLARINETES

Vicente López *
Bernardino Assunção (R)
Duarte Rodrigues ***

FAGOTES

Juan Carlos Otero *
Manuel Veiga **
Daniel Solís (R)
Belén Carril (R)

TROMPAS

Jordi Ortega *
Xavier Ramón **
Alfredo Varela
Roi Guzmán ***

TROMPETAS

Ramón Llátser **
Alejandro Vázquez (R)
Rodrigo Iglesias (R)
Oscar Rial ***

TROMBÓNS

Iago Ríos (R)
Arturo Centelles (R)
Faustino Núñez (R)

TUBA

Miguel Franqueiro (R)
Cesar Núñez (R)

ARPA

Bleuenn Le Fric (R)
Beatriz Cortesão (R)

PIANO

Haruna Takebe (R)

TIMBAL

José Vicente Faus *
Darío González (R)

PERCUSIÓN

Jorge Denis ***
Sergio Sanchís (R)
M^o Isabel Diego (R)

*principal | **coprincipal | ***EAEM (Curso Avanzado de Especialización Orquestral) | (R) reforzo

BALDUR BRÖNNIMANN

DIRECTOR

Nacido en Suíza e residente en Madrid dende hai máis de 13 anos, Brönnimann formouse na Academia de Música da Cidade de Basilea e no Royal Northern College of Music de Manchester, onde posteriormente foi nomeado titor visitante de dirección.

Baldur é unha persoa profundamente comprometida coa relevancia da música clásica na sociedade e coa creación actual, moi activo como comisario de novas obras, de diferentes festivais e ciclos, así como coa divulgación e formación de novos músicos e público.

A súa carreira como director artístico e musical comeza coa dirección titular da Orquesta Sinfónica Nacional de Colombia en Bogotá, posto que ocupou entre os anos 2008 e 2012. Entre 2011 e 2015 asumiu a dirección artística de BIT20, principal conxunto de música contemporánea de Noruega. Ademais, entre 2014 e 2020 foi director principal da Orquesta Sinfónica do Porto Casa da Música á que

segue regresando cada temporada tras un exitoso mandato.

Nos últimos anos, entre 2016 e 2023, tamén liderou a Sinfonietta de Basilea, orquestra onde dirixe programas que combinan obras contemporáneas co repertorio estándar, nunha procura constante para desafiar as convencións clásicas e explorar novas vías para a interpretación orquestral.

Brönnimann dirixiu salientables interpretacións de obras de compositores como Ligeti, Romitelli, Boulez, Vivier, Schnebel e Zimmerman en festivais como o Wien Modern, Darmstadt, Mostly Mozart no Lincoln Center e os Proms da BBC, e goza da máis alta consideración dalgúns dos compositores máis eminentes da actualidade, como Chin, Lachenmann e Saariaho. Nas últimas tempadas converteuse nun director moi demandado, e dirixiu a Filharmónica de Seúl, Filharmónica de Oslo, Sinfónica da WDR,

Sinfónica de Barcelona, Filharmónica de Bergen, a Sinfónica da Radio de Viena e as orquestras de Cámara de Aurora e Múnic, entre outras.

Nos teatros de ópera, Brönnimann dirixiu *Le Grand Macabre* de Ligeti na English National Opera, a Komische Oper Berlin e o Teatro Colón (Bos Aires) tanto nas producións da Fura dels Baus como de Barrie Kosky, *A morte de John Adams* de Klinghoffer na English National Opera, *L'amour de loin* de Kaija Saariaho no Festival de Bergen e a Ópera de Noruega, e *Index of Metals* de Romitelli con Barbara Hannigan no Theater an der Wien de Viena. No Teatro Colón da Arxentina tamén dirixiu *Erwartung* de Schoenberg, *Hagith* de Szymanowski e *The Little Match Girl* de Helmut Lachenmann, co compositor como narrador, e *Die Soldaten* de Zimmermann.

ALENA BAEVA

VIOLÍN

Descrita como unha “presenza magnética” e cunha “técnica de son constantemente fascinante” (New York Classical Review), a violinista Alena Baeva está considerada unha das solistas máis fascinantes, versátiles e cativadoras en activo no escenario mundial actual, traballando con directores de primeira liña como Gustavo Gimeno, Paavo Järvi, Marek Janowski, Vladimir Jurowski, Tomáš Netopil e Riccardo Minasi.

Baeva posúe unha apaixonada curiosidade musical e un repertorio activo xa vasto e en rápida expansión, que inclúe máis de cincuenta concertos para violín. É unha defensora de obras menos coñecidas xunto coa literatura de violín máis convencional, con actuacións recentes que promocionan a compositores como Bacewicz, Karaev, Karłowicz e Silvestrov.

A carreira de Baeva como solista internacional de gran renome creceu a un ritmo extraordinario nas últimas tempadas, actuando con orquestras como a

Filarmónica de Nova York, a Filarmónica de Hong Kong, a Orquestra Sinfónica NHK, a Tonhalle-Orchester Zürich, a Filarmónica de Londres, a Filarmónica de Cámara Alemá de Bremen, a Orquestra Gürzenich de Colonia e a Sinfónica de Gotemburgo. Goza dunha longa e gratificante relación coa Orquestra do Século XVIII, interpretando e gravando unha variedade de repertorio con instrumentos de época.

A música de cámara ocupa un lugar particularmente especial na súa vida musical, onde goza de colaboracións con artistas tan estimados como Yuri Bashmet, Daishin Kashimoto, Misha Maisky, Jean-Guihen Queyras e o Cuarteto Belcea. O seu compañeiro habitual en recital é o soado pianista ucraíno Vadym Kholodenko, con quen mantén unha estreita relación musical desde fai máis dunha década.

Baeva grava en exclusiva para o importante selo Alpha Classics, e o primeiro proxecto do seu contrato de

varios discos co selo Fantasy con Vaydm Kholodenko publicouse en febreiro de 2024. A discografía de Baeva é extensa e reflicte a impresionante amplitude do seu repertorio. Entre as súas gravacións inclúense o *Concerto para violín núm. 2* de Wieniawski (coa Orquestra do século XVIII, 2021); o *Concerto para violín* de Karłowicz (coa Orquestra Filharmónica Real, 2018); e o *Concerto para violín* de Schumann e a versión orixinal (1844) do *Concerto para violín* de Mendelssohn (para Melodiya Records, 2020).

Nacida en Kirguizistán con ascendencia eslava-tártara, Baeva recibiu as súas primeiras leccións de violín aos cinco anos coa recoñecida pedagoga Olga Danilova en Casaquistán antes de estudar co profesor Eduard Grach en Rusia. Alena Baeva tamén recibiu clases de Mstislav Rostropovich, Boris Garlitsky e Shlomo Mintz, e participou na Academia Internacional Seiji Ozawa de Suíza, centrada no repertorio para cuarteto de cordas. Nacionalizada luxemburguesa, Alena Baeva reside en Luxemburgo desde 2010.

NOTAS AO PROGRAMA

ESTRELAS FANTÁSTICAS

Inauguramos hoxe unha nova temporada da Real Filharmonía de Galicia que leva por título *Inconformistas* e que estará dedicada a compositores que, tal e como explica o titular da agrupación Baldur Brönnimann, “romperon moldes (...) cuestionaron o establecido e abríronnos os ouvidos e a mente”. Ese foi o caso dos tres compositores que protagonizan o concerto desta noite no que teremos ocasión de escoitar unha breve peza orquestral, *Las constelaciones que más brillan* de Raquel García-Tomás; o *Concerto para violín núm. 2 op.61* de Karol Szymanovski e a célebre *Sinfonía Fantástica* de Hector Berlioz.

A primeira obra do programa é *Las constelaciones que más brillan* de Raquel García-Tomás (1984) compositora en residencia da RFG nesta temporada nunha clara aposta da orquestra pola nova creación e a composición feminina. A autora catalá, doutora en música polo Royal College of Music, é unha das creadoras máis importantes do país na actualidade. Recentemente, en 2020, foi galardoada co Premio Nacional de Música do Goberno

de España “polo carácter interdisciplinario, innovador e atrevido dunha linguaxe compositiva distintiva e única” e no presente ano, a Generalitat de Cataluña concedeuulle o Premio Nacional de Cultura. As súas obras son programadas en importantes salas nacionais (Gran Teatre del Liceu, Auditorio Nacional de Música de Madrid, L'Auditori de Barcelona, Palau de la Música Catalana) e internacionais (Wigmore Hall de Londres, Queen Elizabeth Hall, Het Concertgebouw, Philharmonie Luxemburgo, Wiener Konzerthaus, Musikverein, Elbphilharmonie de Hamburgo, Konserthuset de Estocolmo ou o Müpa Budapest). Dentro da súa produción destacan as óperas *Je Suis Narcissiste* e *Alexina B* que foron nomeadas polos International Opera Awards como Mellor Estrea Mundial.

Las constelaciones que más brillan foi un encargo de L'Auditori á compositora, quen se baseou na obra homónima do artista plástico mallorquino Pere Ginard incluída no *Libro de maravillas: Inventario ilustrado de casi todas las cosas vivas, muertas e imaginadas* (2023), que está

dedicado, á súa vez, a García-Tomás. Trátase dunha peza orquestral breve composta en 2023 e estreada o pasado 15 de marzo no Auditori de Barcelona coa Orquestra Simfónica de Barcelona (OBC) e o seu director titular Ludovic Morlot. Posteriormente, no mes de abril, deuse a coñecer tamén en Estocolmo e Hamburgo. García-Tomás explica así a peza: "é unha exploración poética que crea unha sensación moi subxectiva de estar observando as estrelas. A través de sonoridades contrastantes, como os frecuentes graves para dar sensación de inmensidade e os agudos que representan as constelacións, a partitura vai transformándose moi lentamente cara a unha especie de explosión xeral e luminosidade". A compositora pretendía plasmar, polo tanto, a idea dunha contemplación das estrelas dende a terra abordando ademais o concepto filosófico da *impermanencia*, é dicir, a idea de cambio continuo que afecta ao universo, ao mundo físico, e ao mundo dos pensamentos. Trátase dunha peza minimalista que explora con poucos recursos a verticalidade da escritura musical co uso dunha linguaxe moi idiomática que demostra un profundo coñecemento da orquestra, ademais de facer unha xestión eficiente da tensión e distensión no discurso. A peza reflicte tamén a admiración pola estética da música francesa de autores como Mauri-

ce Ravel, recordando en algún momento ao ballet *Daphnis et Chloé*.

A seguinte obra é o *Concerto para violín e orquestra núm. 2, op.61* de Karol Szymanowski (1882-1937), considerado o principal renovador da escena compositiva polaca no século XX –de maneira semellante a Bartók en Hungría ou Janáček en Checoslovaquia– e o responsable da súa apertura ás vangardas. Karol Szymanowski naceu en Timoszwka (Ucraina) en 1882 e morreu en Lausana en 1937 aos 55 anos a causa dunha tuberculose. Tivo unha vida moi itinerante con residencia en distintos lugares como Moscova, Petrogrado, Lviv, Varsovia, Londres, Estados Unidos ou París. Iniciouse na música con estudos de piano pero moi pronto deu os seus primeiros pasos na composición. Fundou xunto a Fitelberg, Rozycki e Szeluto o grupo Nova Polonia apoiado por pianistas como Arthur Rubinstein e Heinrich Neuhaus, e polo violinista Paul Kochanski. Na súa produción podemos distinguir tres períodos: romántico, con influencias de Wagner, Richard Strauss e Max Reger; impresionista, no que se percibe a pegada de Scriabin, Debussy e diversas influencias das súas viaxes a Italia, Sicilia, Exipto e o norte de África; e por último, unha etapa popular, a partir de 1920, na que

volve ás fontes nacionais e ao folclore. As súas obras máis importantes son catro sinfonías (a última das cales é unha sinfonía concertante para piano dedicada a Rubinstein), o ballet *Harnasie* e as mazurcas para piano.

O *Concerto para violín e orquestra núm. 2* pertence ao terceiro período (folclorista) e é unha das últimas obras do compositor. Foi escrito en 1933 e está dedicado, como o anterior, a Paul Kochanski ("Á memoria dun gran músico, o meu querido e inesquecible amigo Paul Kochanski"). Estreouse o 6 de outubro de 1933 en Varsovia co propio destinatario como solista e a Filharmónica de Varsovia baixo a batuta de Grzegorz Fitelberg. Ao igual que o primeiro, presenta unha parte para piano bastante elaborada dentro da orquestración. Consta de catro movementos: *Moderato, molto tranquillo* / *Andantino sostenuto* / *Allegramente, molto energico* / *Andantino, molto tranquillo*. A obra iníciase cunha breve introdución que dá paso ao primeiro tema no violín solista. Trátase dunha melodía moi sinxela que se move arredor de tres notas e que será imitada pola trompa. Pouco a pouco a textura complicase: a orquestra amplíase e no violín atopamos pasaxes vistuosísticas e de dobres cordas. O *Andantino sostenuto* caracterízase por un intenso lirismo e dá paso

á *cadenza* (parte na que o solista queda só e fai un alarde de virtuosismo empregando normalmente materiais xa escoitados) que foi escrita por Kochanski e ten unha importante presenza tamén de dobres cordas. O *Allegramente* presenta un forte carácter rítmico con motivos vivos e populares, onde a pegada folclórica é moito máis palpable. O primeiro episodio conta co protagonismo do violín e seguidamente o solista dialogará con distintos instrumentos da orquestra en imitación. No último movemento escoitaremos unha volta ao tema principal do inicio da obra.

Pecha o concerto a *Sinfonía Fantástica, op.14* de Hector Berlioz (1803-1869). O compositor francés naceu en la Côte-Saint-André (Isère) o 11 de decembro de 1803 e morreu en París en 1869. Inicialmente, seguiu os pasos do seu pai que era médico, cursando algún cursos de medicina, carreira que pronto abandonaría para dedicarse á música. Tocaba a frauta e a guitarra pero nunca aprendeu a tocar o piano, e ademais de compositor traballou como crítico e director de orquestra. A súa música caracterízase por unha gran modernidade en canto á inspiración melódica, á invención rítmica e sobre todo ás combinacións instrumentais dentro da paleta orquestral (o parámetro

do timbre dende Berlioz competirá coa harmonía e a melodía como medio expresivo a disposición do compositor). De feito, está considerado o creador da orquestra moderna e en 1843 escribiu o *Traité d'Instrumentation et d'Orchestration*, o primeiro da historia sobre este aspecto. Uns anos antes, en 1830 ganou o Premio de Roma, un concurso de composición que consistía nunha beca para unha estancia de formación en Roma. A súa produción foi ampla e variada, destacando óperas como *Benvenuto Cellini*, *Los Troyanos*, *Béatrice et Bénédicte*; música relixiosa (*Réquiem*, *Te Deum*), 4 sinfonías (*Sinfonía Fantástica*, *Harold en Italia* –con só de viola–, *Romeo e Xulieta* –con solistas e coro–, *Sinfonía fúnebre e triunfal*), aberturas, extractos sinfónicos de ópera, unha orquestración da *Marsellesa* ou o ciclo de cancións *Les nuits d'été*.

A *Sinfonía Fantástica*, op.14 foi composta nos primeiros meses de 1830 e a súa estrea tivo lugar o 5 de decembro dese mesmo ano no Conservatorio de París baixo a dirección de Francois Habeneck. A sinfonía inaugura a corrente da música programática dentro do sinfonismo romántico, é dicir, aquela que apela a un referente extra musical (ao igual que os poemas sinfónicos de Liszt) e que se enfronta á música absoluta representada pola obra de

Schubert, Mendelssohn ou Brahms, entre outros. A sinfonía como obra programática asume aquí unha forma non convencional para adecuarse a un programa que o propio compositor entregou ao público en papel onde explicaba o relato que pretendía representar. Berlioz substituíu a obra 'Episodios da vida dun artista', e con ela quería dar a coñecer unha historia de raíz autobiográfica centrada no amor apaixonado que sentiu ao coñecer a actriz Harriet Smithson actuando como Ofelia no *Hamlet* de Shakespeare. As principais influencias musicais que atopamos son Beethoven, Gluck, Spontini, Rossini e Meyerbeer, mentres que a nivel literario cabe destacar o *Fausto* de Goethe e *Confesiões dun inglés comedor de opio* de Thomas de Quincey. Robert Schumann destacou algunhas das novidades desta sinfonía: "audacias de escritura, libres sinuosidades, relacións de ritmo libremente unidas e combinadas (...) audaces encadeamentos harmónicos". A obra está estruturada en cinco movementos e é o que poderíamos definir como unha sinfonía cíclica, posto que hai un tema musical (*idée fixe*) que aparece en todos os movementos e que representa musicalmente á amada. Esta melodía irase transformado en función da situación e o estado anímico. A orquestra necesaria para a interpretación desta obra é moi ampla e variada:

requinto, frautín, 4 fagots, *divisi* en cordas, corno inglés, 2 arpas, 2 oficleidos (hoxe con tubas), trompetas e cornetas, percusión variada...

O primeiro movemento *Sónos e paixóns* é unha especie de forma sonata cunha introdución lenta. No programa sinalábase: "Un músico novo, afectado pola 'vaga de paixóns' namórase da muller que 'reúne todos os encantos do ser ideal'. Baixo os efectos do opio, todos os delirios da paixón –cos seus 'raptos de furor, de celos, as súas voltas á tenrura, as súas bágoas, os seus consolos relixiosos'– apodéranse del avivados por unha 'idea fixa' cuxa melodía personifica a muller amada". Seguidamente, o baile (No medio do "tumulto dunha festa", a idea fixa imponse de novo como unha pantasma) consiste nun vals que substitúe aquí o *Minueto* máis típico das sinfonías. O terceiro é un movemento lento e titúlase *Escena no campo*: "Unha noite de verán, no campo, a idea fixa vén turbar a dozura dun 'dúo pastoril'. 'Ideas de felicidade' que ensombrecen 'negros presentimentos'. Un trono distante, despois 'soidade, silencio!'" . Escoitaremos un diálogo entre dous pastores (corno inglés e óboe) que tocan os seus caramillos e que son interrompidos polo tema principal que augura os malos presentimentos. No

cuarto, *Marcha ao patíbulo*, o músico soña que matou a súa amada e que o conducen ao patíbulo. Reaparece a idea fixa (interpretada polo requinto) como "un último pensamento de amor, interrompido polo golpe fatal". Brusco cambio de clima e de estilo que xustifica agora o "fantástico" da sinfonía. O *Finale* rápido *Soño dunha noite de Sabbat* describíase así no programa orixinal: "Entre rúidos estraños, xemidos e risas, o infortunado músico vese nos seus propios funerais durante o Sabbat". É a última aparición da melodía adorada, convertida esta vez nun "aire de danza mesquiña, trivial e grotesca" que se mestura coa orxía diabólica mentres se cumpre a cerimonia fúnebre ao son dos acentos paródicos do *Dies Irae* –secuencia medieval da misa de *requiem* (unha das poucas que sobreviviu despois de que estas pezas derivadas do canto gregoriano fosen prohibidas no Concilio de Trento 1543)–. A estrea da *Fantástica* situou o autor na ala máis radical dos compositores franceses. Todos os autores posteriores de música programática estarían en débeda con el.

Estrelas fantásticas, o título do concerto, alude así de maneira directa a dúas das obras do programa (a primeira e a última) pero tamén fai referencia a tres personalida-

des que como acabamos de ler brillaron e brillan con luz propia e son exemplos do inconformismo que dominará toda esta temporada que hoxe inicia a Real Filharmonía de Galicia.

Carme Tubío Barreira

**REAL
FILHARMÓNIA
DE GALICIA**

AUDITORIO DE GALICIA

Avenida do Burgo das Nacións, s/n
15705 Santiago de Compostela

DESPACHO DE BILLETES

AUDITORIO 981 571 026
ZONA C 981 542 462

OFICINAS

981 552 290

rfgalicia.org
compostelacultura.gal

INSTAGRAM

@realfilharmoniadegalicia
@compostelacultura

FACEBOOK

RealFilharmoniadeGalicia
CompostelaCultura

TWITTER

@CCultura

TIKTOK

@realfilharmoniadegalicia

PRÓXIMO CONCERTO
ECOS SINFÓNICOS

XOVES 10 OUTUBRO

Auditorio de Galicia, 20:30 h

Sebastian Zinca, director

- Eduardo Soutullo: All the echoes listen
- Ralph Vaughan Williams: Fantasía sobre un tema de Thomas Tallis
- Jean Sibelius: Sinfonía núm. 4 en La menor, op. 63

